

Dunajcsik Máttyás

BAROKK OLVASÓTEREM

12. fotográfia

Végighúzni az ujjunkat egy öreg könyvespolc bőrkötéses gerincein, végigfuttatni e végtelenül finom, precíziós műszereket ezeken a tulajdonképpen halott, de a kezünkben mégis mennyire könnyen életre kelő felületeken, gyakran támad olyan érzésünk, mintha nem is egymás mellé zsúfolt kötetek sokaságát, hanem egy nagy, egybefüggő arcot simogatnánk végig a könyvtár cinkosan eldugott szegletében, és minél öregebbek a könyvek, annál fiatalabbnak képzeljük az arcot, lévén az idők viharaitól megtépázott és kikopott könyvgerincek puhábban és engedelmesebben simulnak az ujjaink közé, mint a talán nem is bőrbe, hanem vászonba vagy papírba kötött újdonságok, így azután nem is lepődünk meg, ha képzeletünk és lelkünk színpadán olyan vértelen alakítást nyújtanak a közelmúlt nagy és gazdag szereplői, szemben a fényesre fogdosott nagy monstrumok pápaival, koldusszegény vagy mesegazdag császáraival és lovagjaival, akik azonnal előttünk teremnek legendáik és vélt vagy valós történetük hiánytalan fegyverzetében, és még képesek megrohanni is azt, aki esetleg balgaságában kinyit egy ilyen élettől duzzadó könyvet, mint ahogyan valahogy hasonlóképpen, hasonló revelációval kezdődött a fiú útja is, amely utat történelmi kortól függően nevezhetjük először odisszeának, aztán kálváriának, majd Canossa-járásnak, de akár felfedezőútnak vagy tanulmányútnak is, csak hogy a kora újkor és napjaink is kapjanak valamicskét a metaforák e gazdagon kínálkozó gyümölcskosarából, melynek gazdagságát csak az a könyvtár műlhatta fölül, amelyikbe éppen most lépett be a fiú, akiből most még csak egy sziluettet látunk, látjuk ugyanis, ahogyan a könyvtár egyik barokk termének ablakánál áll, és olvas, a kívülről vérszomjas, fegyverét lóbáló expresszvonat-keresztshadként beömlő fény pedig aluszékony homályba borítja vonásainak többi részét, ahogyan homályba borítja szinte a barokk olvasóterem összes többi sarkát is, kivéve azt a néhány, egészen pontosan kivehető, aranylő gerendát, pálcát és lemezt, amelyekben a sötétet kettészelve a napfény maga megmutatkozik, és amelybe a fiú is beleállt, hogy legyen fénye az olvasáshoz, lévén hogy már az óvodában megtanulta: a félhomályban olvasás öregkori vaksághoz vezet, ő pedig nem akart vak lenni, pedig a sorspárhuzam Miltonnal néhanapján még csábította is, de aztán mindig felnézett valami apróság miatt, mielőtt végleg elhatározta volna magát, és megakadt a szeme valamin, mondjuk egy ajtókilincsen, vagy egy villanykapcsolón vagy egy gesztenyefán vagy egy csellistánón a busz túldalán, ekkor pedig már nem volt megállás, mert tudta, érezte, hogy menthetetlenül szerelmes ebbe a világba, és a látás maga a világ, ha a legegyszerűbb kisdedi logikánkat vesszük elő, hiszen nem véletlen, hogy a vakokat világtalanoknak is szokás nevezni némi eufemizmussal, mely eufemizmus valójában csak még tragikusabb színt kölcsönöz ennek a csapásnak, persze a zenét még vakon is lehet hallgatni, vethetné ellenünk valaki, ekkor viszont azt mondanánk neki, hogy igen, de egyrészt a zene már nem is teljesen ehhez a világhoz tartozik, hanem fél lábbal már valahol máshol van, másrészt pedig, hogy igen, de vajon mit ér egy szimfónia anélkül, hogy lát-nánk a harmadik sor közepén, a brácsásoknál azt a nőt, aki minden nehezebb megol-

dásnál elmosolyodik, és a karmesterre néz álmétkodó és végtelenül figyelmes szemmel, mint aki tudja, hogy csak övele oszthatja meg hirtelenében a zenének ezt a mély és zsigeri szeretetét, amit minden bizonytal csakis ők ketten éreznek át igazán abban az egész hatalmas épületben és rengeteg ember között, illetve talán még az a kisfiú az első sorban, akiből később a barokk olvasóterem aransugarai közt álló fiú lesz, aki éppen a koncert utáni napon indult el az ösvényen, amely később az olvasóterembe és arra az útra vezette, amit, mint már korábban említettük, sok és különböző metaforával illethetünk gusztyusunktól függően, mindenesetre a fiúval éppen a koncertet követő napon történt meg, hogy az utcán sétálva egyszerre csak megpillantott egy cseresznyefát, amiről mondhatnánk, hogy sok mindenkivel megtörtént már, és még meg is fog történni, de aztán el kell gondolkodnunk, vajon tényleg látjuk-e a dolgokat, amiket látunk, és tényleg megtörténnék-e velünk a dolgok, amik megtörténnék, amíg rá nem jövünk, hogy ez voltaképpen nem is olyan bizonyos, mert életünk nagy részét úgy éljük le, hogy nem vagyunk ott, ahol vagyunk, hanem valahol máshol, talán a múltban vagy a jövőben, vagy ami még ennél is különösebb, hogy voltaképpen nem vagyunk sehol, a cseresznyefa viszont ott volt, ahol, a fiú pedig ott állt előtte, és látta, azzal a látással, ami miatt soha többé nem akart lemondani a szeme világáról, mert a fa úgy állt előtte, mint a két lépés között hirtelen megdermedt táncos vagy az éppen támadásra készülő, félmozdulatba fagyott harcos, felemelt karddal, ezerértelmű hieroglifiként, amelyből, a fiú tudta, minden kérdésére minden választ le tudna vezetni, ha egy ismeretlen hatalom ki nem mozdítja ebből a metszően éles figyelemből, ha a mellette elhaladó biciklista nem löki meg, amitől ugyan az egyensúlyát nem veszette el, mégis körbe kellett néznie, az őt körülvevő világ pedig olyan erővel és részletgazdagsággal tört rá a korábban egyetlen cseresznyefa képével is csak alig megbirkózni tudó fiú tudatára, hogy aztán mégis elájult, és elterült az aszfalt puhán és szürkén elnyúló felületén, tompán és boldogan figyelve a szemhéjára belülről kiülő színes cseresznyevirágokat, hogy aztán évekkel később ugyanezzel a látással figyelje egy biztonságosan egyhangú és szabályos szerzetesi cella magányában az asztala elé, az ablakmélyedésbe helyezett miniatűr cseresznyebonsait, amelyet a felszentelésére kapott egy japán barátjától, és amely heves viták tárgya volt annak idején két emelettel feljebb, az apát szobájában, lévén hogy mi szüksége lehet egy keresztény szerzetesnek efféle keleti csecsebecsére az elmélyülés mély kútjának alján, ami a szerzetesi élet, ám a fiú alázatos, de gyémántkemény érvei és történetei a keletre vetődött misszionáriusokról és jezsuitákról végül meggyőzték az ősz, sasorrú férfit, hogy végül is semmi sem lehet veszélyes, ami ilyen kristályos tisztasággal jelképezi az emberi akarat diadalát a természet felett, mint ez a fácska, amely lehetne akkora is, hogy teljesen beborítsa az ifjú szerzetes celláját susogó ágaival, mégsem nagyobb két élére állított Bibliánál, életerejének robbanó áradása pedig ebbe az egyetlen gyertyalángba koncentrálódik, mint ahogyan a jó hívő hite is egyetlen pontba sűrűsödik, mely pont persze a megfelelő esetben nem más, mint Isten. Az apát egy ideig felhúzott szemöldökkel az iroda plafonjára festett Krisztus arcát fürkészte, kérlek, kérlek, Uram, adj egy érvet, amivel meg tudnám őrizni a méltóságomat ez előtt a forrófejű fiú előtt, akit vagy azonnal ki kell innen utasítanom, vagy pedig ezentúl is ráhagyni mindent, de mindent, még ha nőket és szerencsejátékosokat látna is vendégül a cellájában, a kolostor krónikájába pedig – amelybe évszázadok óta jegyezték fel az apátok a fontos és kevésbé fontos események örökkévalóságba futó láncolatát, de nem csak életük – amely egyben a kolostor élete is volt – fontos és kevésbé fontos eseményeit, de saját belső vívódásaikat is – be kell jegyezzem, hogy azt

hiszem, Uram, egy szenttel vagy misztikussal van dolgunk már megint, vagy pedig maga az ördög jött közénk egy ilyen figyelemre méltó emberalak formájában, de miért, miért, Uram, hogy a vállamra rakod ezeket a terheket, ha szentet akarsz csinálni, a világ összes kolostora közül miért épp az enyémbé kellett besétálnia. Hallgatás, beleegyezés. Fiat. Egy napon, talán éppen azon a napon, amikor közénk jöttél, fiam, azt mondtad, hogy a teremtés csodája olyan hatalmas, hogy minden, de minden kérdésre tiszta és világos választ lehet kapni annak a lehető legkisebb részletéből is, lévén hogy annak minden egyes apró hajlata, szöge, momentuma tartalmazza önmagában az egész teljességét vagy valami hasonlót, igaz, igen, atyám, rendben van, és ugye látod azt a köteg üres papiroost is abban aládában, igen, atyám, akkor hát rendben van ez is, szükséged van-e bármi egyébre a továbbiakban, naponta három órára a könyvtárban és kettőre a kerengőben, amikor nem háborgatnak, egyébként sem fognak háborgatni, minek köszönhetem ezt a kegyet, atyám, annak, hogy meg fogod szolgálni, fiam, távozhatsz, most csináltam meg életem legnagyobb örülségét, verte a fejét az apát tömörfa asztalának intarziás lapjába, miután becsukódott az iroda ajtaja, de nem sokáig volt ideje saját magán töprengeni, ami nem is üdvös dolog, lévén az értelem a Sántán adománya, a tiltott fa gyümölcse, a baj csak az, hogy egyben az egyetlen fegyverünk is a bűn ellen, így oly módon kell használnunk, ahogyan a lovag hadat visel a béke érdekében, kardjával pedig sebeket gyógyít meg, mivel mennie kellett a misére, ám ha Istennek mégse lenne ínyére a dolog, hogy így kivételezek ezzel a fiúval, előbbutóbb tudtomra adja, egyelőre hallgatás-beleegyezés, hallgatás-beleegyezés, visszhangzottak az apát elmorzsoltszavai a kőfolyosó boltívei alatt, mint egy tompa és súlyos harang kongása, és mire az apát elért a templomba, már egyenes volt a tartása és a tekintete, a tekintélyéről nem is beszélve, ami maga is kitisztult, és régi fényében tündökölt, mert ezekben a pillanatokban az apát kissé úgy érezte magát, mintha a fiúéhoz hasonló érzések lennének úrrá rajta, bár persze közel sem olyan intenzitással, de mégis, mindent érteni vélte ezen a világon, és tudni vélte, hogy minden úgy van jól, ahogyan elvégeztetett, csak egyetlenegy dolgot nem értett, hogy miért néznek rá olyan különös megütközéssel a többiek, pedig ha mielőtt kimegy, megnézte volna magát a láda fölött függő pajzs ezüstös tükrében, akkor láthatta volna az asztal intarziájának homlokába nyomódott mintázatát. De amikor úgy érezzük, hogy nagy dolgokkal foglalkozunk, a kicsik könnyen kicsúsznak a kezünk közül. A fiú a továbbiakban már nagyon kevés emberrel kommunikált, jobban mondva mindenkivel kommunikált, aki megszólította, de ezekből egyre kevesebb lett az idők folyamán, egyszer, talán három héttel az elvonulása után az apát megkérdezte, de hogyha mindegyik kis fűszárból ki lehet olvasni a mindenséget, akkor minek a könyvtár, és minek a könyvek, minek az a három óra a barokk olvasóteremben, a dohos polcok és még dohosabb fóliánsok között, ahol az ember a magas könyvrakások miatt folyton úgy érzi, mintha egy leszakadni készülő lavina alatt lapozgatna, minek az a naponta három óra a szekrények cirádái és aranyozásai és az ablakon betörő aranysárga fénypázmák között, az ember még azt hinné, hogy ezekből a könyvekből meríti az anyagot ahhoz, amit a nap további részében ír, könnyedén és elegánsan, mintha csak simogatná a papír felületét, mintha táncolnának a nyurga és iskolás betűk a törtfehér papíron, és mondhatná az ember, hogy ugyan-ugyan, hát így nem nehéz olyan sokat írni, mire a fiú egy kicsit elgondolkodott, majd pedig válaszolt, maga is kíváncsian, hogy vajon mit fog mondani. Azt hiszem, a könyvek a szavak miatt kellene, tudja, atyám, a szavak miatt kell, a szavaknak semmi közük ugyanis a teremtés művéhez, azok kívül vannak a játékon, és az em-

berek találmányai, hogy megértsék ezt az egészet, főként persze a teremtés művét, hiszen még a genezist magát is csak úgy tudták elképzelni, hogy szavakkal történt, ebből viszont egyértelműen következik, hogy a szavak nem részei a teremtésnek, ahogyan az ecset sem része a megfestett képnek, sem a toll a könyvnek, ezért aztán ha csak magamnak volnék, egyáltalán nem törődnék a szavakkal, egyszerűen elszállnának melletttem, mint a legyek, de hát – ugye? – nem elég az, ha csak én értem meg a dolgokat, hanem ezt az egészet, ezt a csodát valahogyan át kell adni, *lefordítani*, ha úgy tetszik, és ehhez kellenek a papirosok meg a szavak, a szavak pedig makacs dolgok, nehezen lehet őket rábírní, hogy ne magukról beszéljenek, ezért aztán folyamatosan uralkodni kell felettük, jobban ismerni mindegyiket saját magánál, ehhez pedig olvasni kell, naponta legalább három órát, mert én egy olyan dallamot játszom, aminek a hangszer... szóval képzeljen el egy kalitkát, benne ezer és ezer különböző színű és fajú madárral, mindegyik összevissza csipog, cserreg, csattog, csicsereg, kaffog, bömböl, bűg, dürrög, hahotázik, jajong, énekel, nyikorog, és nekem ezeket valahogyan rá kell vennem, hogy összhangban, a szólamot egymástól át- meg átvéve énekeljenek, ilyen hangszer ez, és jól tudjuk, hogy naponta három óra gyakorlás még egy parlagi furulyásnak is szükségeltetik, már ha nem csak skálázni akar egész életében. A végére már egészen kiszáradt a torka, amíg rá nem jött, hogy két hete most beszélt először ennyit egyhuzamban; az apáton pedig látszott, hogy beéri ezzel a válasszal, nem tudakozódik tovább, és nem tesz fel kérdéseket, mely kérdések egyébként nem voltak sohasem számonkérők, de még kevésbé megalázkodók, nagyjából úgy kérdezte meg néhány dologról, mintha a testvére volna, aki nemrég átlátogatott a szomszédos kolostorba, az apát pedig azt kérdezné tőle, hogy ott is ugyanolyan páras-e a levegő, mint amilyen itt volt pár hete, bólintottak, és elmentek egymás mellett, mind a kettő a dolgára, a fiú vissza a cellába, mert éppen végzett a könyvekkel, az apát pedig az irodájába, két ellenkező irány és két teljesen különböző ember, mégis, amikor beléptek a szobájukba, mindkettő azt mormolta magában, lehet, hogy ezt nem kellett volna, de most már mindegy. A fiú örült neki, hogy újra a cella biztonságában találta magát, mert érezte, hogy hamarosan el fog kezdődni; egyelőre csak leült az asztalhoz, és hagyta, hogy elhatalmasodjon rajta az ismerős érzés, amit akkor érzünk, ha valaki áll a hátunk mögött, aztán szépen, lassan a cseresznyebonsaira emelte a tekintetét, nem úgy, mintha maga elé tett tárgyat vizsgálna, inkább mintha ablakon nézne keresztül, az asztal fölötti nyíláson befújta a szél, és egy kicsit megrezegtette a fácska leveleit, így, finoman, mintha csak jelezni akarnának, hogy itt vagyunk, aztán ahogyan a fiú egy kicsit összehúzóította a szemét, a részletek, a milliányi apró részlet elkezdett önmagától kibontakozni, mint amikor a rózsa nyílását látjuk egy természetfilmben, egyik szírom a másik után, a törzs göcsörtjei, hajlásának szögei, a levelek kis napernyői, amint kényesen illegetik magukat a napfény felé, a levelek recézete, a zöld árnyalatainak katalógusa, aztán a göröngyök a törzs lábánál, a fekete földdel lazán elkeveredő homokszemcsék, kristályok, ikozaéderek, piramisok és kabusok sosem látott, egymásra dobált tömege, miközben maga a fácska, az egész jelenség önmagában nemhogy nem tűnik el az érzékeknek ebben a meghatározhatatlan részegségében, de egyre tündöklőbbben áll a középpontban, mígnem a fiú végre betelni látszik a dologgal, és munkához lát, a fácskára fel-feltekintve, a feléje záporozó információdarabkákból elkap egyet-egyet, csak úgy, röptében, aztán ezeket papírra veti, és innen már elindulhat a levezetés, mert attól kezdve, mint a kagyló bensejében rekedt koszarab köré, odagyűlnek a többiek, és ezek után már az egyik adat úgy kapcsolódik bele a másikba, mint a fogaskerekek,

csak arra kellett vigyáznia, hogy a szavak szép libasorban kövessék egymást, és ne to-
luljanak egymás nyakára, vagy ami még kínosabb, ne olvadjanak össze más szavakká,
és ez így ment jó néhány hónapon keresztül, anélkül, hogy a fiúban vagy az apátban
felmerült volna bárminemű kétely a dologgal kapcsolatban, három óra a barokk olva-
sóteremben, kettő a kerengőben és a többi a cella hűvösében, ahol a fiú továbbra is
könnyed, ruganyos, bár kissé iskolázatlan betűkkel fogyasztotta a mellette tornyosuló
papirosokat, mígnem egyszerre csak történt valami, ki tudja, milyen okból, egyszerű-
en csak megtörtént, mint ahogyan egyszer minden ok nélkül elejtünk egy vázát, vagy
elvértünk egy írásjelet, de akár úgy is mondhatnánk, hogy filmszakadás következett be
a fiúban, ahogyan mi is hirtelen elvesztjük szem elől a cellát és a benne lévő egyszerű
kis facsemetét, a következőkben pedig már csak a fiút látjuk egy eddig teljesen ismer-
etlen helyen, csak azt nem értem, hogy akkor most hogy az istenharagjában lehet itt,
barátocskám, ha egyszer olyan jól ment magának ez a papiroszás, kérdezte a pult má-
sik oldalán álló férfi a fiútól, aki egy láthatólag használtan, a kolostor jótékonyági cél-
ból összegyűjtött ruhái közül választott zakóban álldogált vele szemben, egy pohár bor-
ral a kezében, amit aztán felemelt, a fény felé tartott, és elkezdett felé hunyorogni, most
megint mit csinál. A kurva életbe, a kurva életbe, mondogatta a fiú, és már csak nevet-
ni tudott, gondolkodni vagy inni nem, egy pohár bor, a kurva életbe, csak egy pohár
bort látok, nem érti? de uram, nem lehet, hogy éppen... de a férfi végül nem fejezte
be, csak elindult, hogy kiszolgáljon egy másik vendéget, mint ahogyan az amputált ka-
rú emberek levágott végtagjai esténként viszketni kezdenek, vagy amikor meghal va-
lakid, akivel együtt éltél, és a temetés után három héttel is még mindig őt szölonga-
tod a konyhában, átrendezed a bútorokat, a könyveket a polcon, de érzed, hogy még
mindig, még mindig maradt üres, betöltetlen hely a szobában, mesélte néhány héttel
később valakinek, aki jóval fiatalabb volt nála, de aztán felhagysz a szölongatással, és
pár nappal később elmosolyodsz a tükörbe nézve, bár szégyelled magad miatta, de
mégis így van, és hogy azt a napot soha nem fogja elfelejteni, amikor ott volt a busz-
megálló fölött, a dombon, és tudta, hogy akkor, hát akkor most valahogy vége van, ta-
lán soha többé nem fog visszajönni ez, ez az ajándékféle, nem valószínű, hogy bármi-
lyen oka volna, valami bűn vagy félrelépés, nem, mert abban az esetben az adomány-
nak is kellett volna legyen valamilyen logikus magyarázata, amivel viszont nem rendel-
kezett, ő pedig ott állt azon a kis dombon, a megálló fölött, és azt gondolta magában,
milyen szerencse, hogy az embereknek általában egynél több arcuk van, nem úgy, mint
a tárgyaknak, mert akkor nagyon rosszul érezné magát, így azután a poggyászat, ami
persze tele volt tárgyakkal, ott is hagyta a domb tetején, ott figyelt a kopottas, téglá-
alakú bőrönd, mint valami vén öregasszony, aki a fiát látja elmenni, majd lassan, ahogy
beesteledett, furcsa és szögletes kiegészítője lett az elsötétülő horizontnak, amikor a
tücskök ciripelni kezdtek, és az egész tájra rásimult az éjszaka kendője, míg végül az-
tán azt is egykedvűen fogadta, ahogyan kopogni kezdtek rajta az esőcseppek. Innen
felállni, az aztán nem lesz semmi, gondolta magában a fiú, és elindult a város felé, iga-
zából nem is tudta, mit kezdhetne magával, egyáltalán, mihez ért, mit tudna csinálni,
hiszen már egészen fiatalon bevonult a kolostorba, és bár még most is nagyon fiatal
volt, valahogy úgy érezte, hogy elhaladtak – nem is felette, hanem leginkább *mellette* –
az évek, de végül is volt két többé-kevésbé erős karja, és gondolkodni is tudott, így nem
lehetett baj, eléggé könnyen el tudott helyezkedni egy cégnél, kegytárgyakat árusítot-
tak, mindenfélét, Megváltókat, Szűz Máriákat, Szent Józsefeket és Szent Antalokat
mindenféle méretben és minőségben, meg könyveket és szenteltvíztartókat, képeket

a híres kegyhelyek fényképeivel, ő rakosgatta fel őket a polcra mind, a Megváltókat ár, a Szűzanyákat magasság szerinti sorrendben, meg néha besegített a raktározásnál is, de a könyveket többé nem nyitotta ki, nem merte, vagy éppen nem volt kedve hozzá, legalábbis egy ideig, amíg „visszatalál a megfelelő útra”, ahogyan a cégvezetőjének mondta, akinek ugyanolyan sasorra volt, mint az apátnak, csak éppen a haja nem volt ősz, hanem dús és fekete, és könnyen lehet, hogy a fiú e miatt a sasorr miatt választotta inkább ezt a céget a másik, szállítmányozási vállalat helyett, ahol még munkát ajánlottak neki, mindenestre lassan levetkőzte kolostori szokásainak nagy részét, kivéve a hangtalan járás képességét, amivel időnként akaratlanul is halálra rémisztette a munkatársait, ezenkívül pedig megmaradt a két óra, ezúttal nem a kerengőben, ahová értelemszerűen már nem volt bejárása, hanem egy közeli parkban, egy mesterséges tó partján, egy padon, ahová ha leült, mindig mosolyognia kellett, hogy tényleg nem lát semmi egyebet, mint egy mesterséges tavat, aminek egy kissé fodrozódik a vize, és zöldes az árnyalata, meg néhány fát, kavicsokat, ilyesmit, de hamarosan már csak ült ott egykedvűen és üresen, és amikor egy éppen arra járó, a kelletténél közvetlenebb volt rendtársa leült mellé, és megkérdezte, hogy mit csinál éppen, azt mondta, hogy tudod, a dolgokon kívül, azokon a dolgokon kívül, amiket mi viszünk a világba, mint például a kávéfőzők és a féltékenység, azokon kívül a mindenséget az isteni lényeg tölti ki, ez a teremtés művének láthatatlan kötőanyaga és közege is egyben, ha pedig eléggé ügyesek vagyunk ahhoz, hogy teljesen kiűrtsük magunkból az összes felesleges dolgot, akkor a bennünk támadt vákuumba rögtön beáramlik az isteni lényeg, lévén hogy nem szenvedheti az ürességet, bár voltaképpen maga is az, de másfajta, olyan üresség, ami egyben telítettség is, emlékszel, *horror vacui*, ahogyan azt a latintanár testvér a fejünkbe verte annak idején. Mert azt, hogy *bambulok*, nem volt szíve a rendtársa szemébe mondani, bárhogy akarta volna is, így a dologból csak egy újabb mosoly maradt, miután a másik felállt és távozott, meg aztán maga sem tudta, hogy a kettő talán nem ugyanaz-e végső soron, már ha ennek az okfejtésnek egyáltalán lenne valami értelme vagy szükségszerűsége, így nem is törődött vele többet, csak visszaemlékezett a kolostorból való kicsapatásának valódi, gyakorlati okára, ami egyben arra is magyarázatot adott, hogy miért nem merte kinyitni raktározás közben sem a cég könyveit, a jelentéseket a dél-afrikai missziók csodálatos eredményeiről, az újabb és újabb Szent Ágoston-kiadásokat és a számlálatlan méretben, színben és betűtípusban árusított Bibliákat, mert félt attól, hogy ugyanaz történik majd vele, mint régen a kolostor barokk olvasótermének cirádás, aranyozott falai között, az ablakból beömlő, szintén aranysárga fényben, hogy tudniillik kinyitott egy könyvet, amit éppen olvasni készült, és a könyvben nem voltak benne a betűk, csak tiszta és üres lapokat látott, és semmi egyebet, jobban mondva az, hogy üres lapokat látott, nem is a megfelelő kifejezés, lévén hogy a könyvből tényleg eltűntek a betűk, mintha sosem lettek volna ott, és nem is vándoroltak vissza azután, hogy a fiú visszatette őket a polcra, aztán leemelt egy másikat, és szintén nem talált benne semmit, csak a ropogós, fehér lapok pörögtek az ujjai között, mint a fagyöngyből faragott olvasó szeméi a kezében, ha imádkozott, és ugyanígy volt a harmadik, negyedik, ötödik kötettel is, mígnem a könyvtár veszteségei már aggasztó méreteket öltöttek, lévén hogy a fiúnak igen jó ízlése volt, így aztán drága és ritka könyveket vett le a polcra, és tett ily módon használhatatlanná, mígnem a könyvtáros rajtakapta, és a saját testével állta el a fiú útját a legfontosabb és gyakorlatilag beszerezhetetlen példányok előtt, ide be ne tegye többé a lábát, amíg én élek, és most pedig azonnal húzzon el innen, hát így történt, végül is nem csaptak bot-

rányt és semmi effélét, a fiú pedig csak azt sajnálta, hogy az apát által búcsúajándék-ként adott buszmenetrendet sem tudta elolvasni, de most már mindegy, gondolta magában, és hagyta, hogy elhatalmasodjon rajta az ismerős érzés, amit akkor érzünk, ha valaki áll a hátunk mögött, amíg meg nem szólította az apát, aki valóban ott állt mögötte, a kezében egy kisebb csomaggal. Mondja, leülhetek ide maga mellé, hogyne, egészen nyugodtan, mondta a fiú, aki egy kissé hunyorogni kényszerült az éppen lebukó nap fényének utolsó, metsző sugarai miatt, amelyeket még éppen megszűrtek egy kicsit a tó túloldalán virágzó cseresznyefák ágai, nem nagyon, csak éppen annyira, hogy egyfajta lapos, műtermi fénnel árásszák el a tó körül elterülő dús, zöld pázsitot és az azon túl álló néhány tölgy- és fűzfaligetet, a távolban pedig a város házeit és toronyházait, amelyek szintén egy kicsit hunyorogni látszottak a késő délutáni párában, amitől a munkából hazatérő emberek egy kissé kényelmetlenül érezték magukat mind, beleértve az apátot is, aki most leült a padra, és a térdére fektette az egyszerű, sötét papírba burkolt csomagot, hogy van, a lehetőségekhez képest remekül, tudom, hogy nem szereti, ha háborgatják a napnak ebben a szakában, egyébként sem szoktak háborgatni, így ezúttal kivételt teszek, rendben van, de mondja, mi hozta ide, amit a kezében lát, azok a maga munkái legépelve és megszerkesztve, ma este találkozik a kiadóval, hogy megbeszéljem vele a részleteket, az egyetlen dolog, amit tenne kéne, hogy aláírja ezt a szerződést itt, amivel elismeri, hogy maga írta ezeket, de gondolom, látni szeretné a munkáját is, kérem, nyissa ki, de a csomag csak egyetlen lebegett kettejük között, az apát kezében, a fiú ugyan kinyújtotta érte a kezét, de közben ott tartotta fölötte, számolni kezdett, egy, kettő, három, majd a keze visszasiklott az ölébe, és nem mozdult, mintha nem is lett volna ott soha, nézze, azt hiszem, az lesz a legjobb, ha ön írja alá azt a papírt, és az ön neve alatt adják ki, de miért. Emlékszik arra a napra, amikor odaadta nekem a papirosokat, és lehetővé tette, hogy a saját napirendem szerint éljek a kolostorban, atyám, igen, fiam, nos, akkor megkérdeztem, hogy mivel érdemeltem ki a kegyet, ön pedig azt válaszolta, hogy majd meg fogom szolgálni. Mert azt az arcot, amit a kiadó és az apát vágott volna, amikor a szépen legépelte és megszerkesztett kézirat helyén csak üres papirosokat találnak, nem szívesen képzelte volna el, bármilyen mulatságos lett volna is végeredményben, ám mielőtt elment volna az apát, még odaszólt neki, hogy várjon, a homlokára ragadt egy cseresznyevirág, ne mozduljon, és egy könnyű simítással lesodorta az apró, fehér kis lebernyeget az öreg arcáról, amit most valószínűtlenül fiatalnak érzett, és váratlanul a barokk olvasóterem képe merült fel benne, és a gondolat, hogy végighúzni az ujjunkat egy öreg könyvespolc bőrkötéses gerincein, végigfuttatni e végtelenül finom, precíziós műszereket ezeken a tulajdonképpen halott, de a kezünkben mégis mennyire könnyen életre kelő felületeken, gyakran támad olyan érzésünk, mintha nem is egymás mellé zsúfolt kötetek sokaságát, hanem egy nagy, egybefüggő arcot simogatnánk végig a könyvtár cinkosan eldugott szegletében, és minél öregebbek a könyvek, annál fiatalabbnak képzeljük az arcot, lévén az idők viharaitól megtépázott és kikopott könyvgerincek puhábban és engedelmesebben simulnak az ujjaink közé.